

Jak plánovat boj se ZHN nepřítele

Podplukovník Bohuslav Havlíček, podplukovník Miroslav Vitek

V poslední době se často diskutuje o tom, zda je účelné v operaci samostatně plánovat boj se zbraněmi hromadného ničení, zda by nebylo výhodnější „Plán boje se ZHN“ jako dokument nezpracovávat, ale nejdůležitější otázky boje se ZHN nepřítele zahrnout přímo do plánu operace. Podobné úvahy jsou i k obsahové náplni plánu, k metodice jeho zpracování, k formě plánu atd.

K této problematice bylo vydáno mnoho různých materiálů a přednášek a i ve vojenských časopisech byla k těmto problémům široká diskuse. Zkušenosti však ukazují, že závažnost a důležitost celé této problematiky a její úloha v operaci si zasluhuje, nadále hledat nové způsoby a formy plánování a vedení boje se ZHN nepřítele.

Na našem pracovišti jsme se problematikou plánování a vedení boje se ZHN nepřítele zabývali již dříve. V květnu 1962 byla vydána k dané problematice přednáška (čj. 013532/19/1962), ve které byly ukázány hlavní zásady boje se ZHN nepřítele, podrobně rozebrány otázky plánování a metodiky práce štábu při zpracování plánu i v průběhu operace a ukázán vzor obsahu „plánu boje se ZHN nepřítele“ jako dokumentu. Poněvadž od té doby uplynulo již více než dva roky, za které se mnoho věcí změnilo a dále vyvinulo, máme za to, že je třeba jinak chápat i některé otázky problematiky boje se ZHN nepřítele.

Podle zkušenosti z různých cvičení posledních dvou let a poznatků z besedy s absolventy sovětských vojenských škol, chceme ukázat na některé nové a podle našeho názoru zásadní změny v této problematice.

VŠEOBECNĚ K PROBLEMATICE BOJE SE ZHN NEPŘÍTELE

Podle všech známých zásad vedení soudobé operace je hlavní podmínkou k zabezpečení splnění cílů operace úspěšný první hromadný úder a nepřetržitý boj se zbraněmi hromadného ničení nepřítele.

Boj se zbraněmi hromadného ničení nepřítele v plném rozsahu organizuje, plánuje a uskutečňuje vševojskový štáb frontu. Štáb armády organizuje a plánuje boj s jadernými prostředky nepřítele v pásmu armády na základě rozhodnutí velitele armády, výpisu z plánu frontu, pokynů velitele (NŠ) armády a stanoví úkoly, síly a prostředky, jejich vzájemnou součinnost a řeší otázky zabezpečení splnění úkolů. Proto boj se zbraněmi hromadného ničení nepřítele je třeba chápat jako závažnou a trvalou část operace, jejíž splnění rozhodným způsobem ovlivní úspěch celé operace.

V jakýchkoli podmínkách operace (boje) bude boj se zbraněmi hromadného ničení nepřítele složitý proces a bude obsahovat celý komplex opatření jak se strany velitelů a štábů, tak ze strany vojsk a bude se vyznačovat velkou rozhodností a snahou dosáhnout co největšího úspěchu. Proto organizace boje se ZHN nepřítele je hlavní část náplně práce všech velitelů a štábů nejen v přípravném období operace (boje), ale především v jejím průběhu.

Na organizaci boje se ZHN nepřítele se musí podílet nejen vševojskový štáb, ale i ostatní složky štábu, především štáb raketového vojska a dělostřelectva, letectva, zpravodajská správa (oddělení) atd. Úkoly jednotlivých složek musí někdo usměrňovat, koordinovat a navrhnout nejracionalnější a nejekonomičtější řešení ve prospěch celé operace. **Tuto funkci plní a musí plnit u frontu operační správa a u armády operační oddělení jako plánující a koordinující orgán velitele frontu (armády).** Názory, že by tento úkol měla plnit jiná složka štábu, jsou nereálné a proto i nesprávné.

Vzniká tedy otázka, jak to dělat, aby všechna opatření mohla být realizována, aby byly zachovány všechny principy boje se ZHN nepřítele, směřující k jednomu cíli — co nejrychleji zničit prostředky jaderného napadení nepřítele, ihned po jejich zjištění.

Boj se zbraněmi hromadného ničení není možné ponechat na vůli jednotlivých velitelů (náčelníků), kteří mají prostředky k zničení ZHN nepřítele, ale je nutno jej centrálně řídit a usměrňovat. **Proto názory na snižování významu plánování boje se ZHN nepřítele jsou nesprávné a neopodstatněné.**

Obdobná situace by mohla vzniknout u otázek plánování 1. hromadného úderu. Mohly by se vyskytnout názory, že je rovněž zbytečné podrobně plánovat účast frontu (armády) v 1. HÚ. Ještě nikdy se totiž nestalo, že by původní návrh plánu účasti v 1. HÚ se nezměnil a přece i tento plán má nesmírný význam pro celou operaci. Nemůžeme proto žádný plán chápat jako hotový a neměnný. S vývojem situace je nutno jej stále upřesňovat a činit reálnější. Zvláště v podmínkách možného zahájení války bez jaderných zbraní a při pozdějším přechodu na jejich použití, budeme takový plán neustále sledovat a upřesňovat, aby v potřebný okamžik mohl být 1. HÚ spuštěn s vědomím, že je pro danou situaci nejvýhodnější.

Toto v plné míře platí i o plánu boje se ZHN nepřítele.

I když dojde ke změnám v každém plánu před jeho uskutečněním, je třeba vidět, že na našich cvičeních se plány mění ve většině z cvičných důvodů. Ve skutečnosti nebudou tyto změny zdaleka tak rozsáhlé a tak časté.

Domníváme se proto, že v současné době by ve štábech, na školách a akademiích nemělo být problémem, zda plánovat nebo ne, ale pozornost by měla být zaměřena na otázky jak plánovat, jak zabezpečit maximální účinnost všech opatření pro boj se ZHN nepřítele apod.

PLÁNOVÁNÍ BOJE SE ZHN NEPŘÍTELE, OBSAH A FORMA PLÁNU

Plánování boje se ZHN nepřítele je nedílnou součástí plánu operace a uskutečňuje se souběžně s ním. Výsledky plánování je nutné nějak vyjádřit, dokumentárně podchytit. Vyskytují se názory, zda by nebylo výhodnější nejdůležitější otázky boje se ZHN nepřítele zahrnout přímo do plánu operace a samotný plán boje se ZHN nezpracovávat.

Vývoj plánování boje se ZHN nepřítele a poslední zkušenosti z různých cvičení ukazují, že na stupni front — armáda není zatím možné zahrnovat opatření pro boj se ZHN přímo do plánu operace. Naopak taková situace by napomáhala jen nepřehlednosti plánu operace a ztěžovala celou práci. Domníváme se, že je proto účelné i nadále zpracovávat plán boje se ZHN nepřítele jako samostatný dokument. V plánu operace vyjádříme formou tabulek pouze rozdělení jaderné

munice podle objektů (včetně munice vyčleněné k ničení ZHN nepřítele), rozdělení jaderné munice na jednotlivé vykonavatele a graficky znázorníme plánované údery na jednotlivé objekty nepřítele a to konkrétně do splnění bližšího úkolu včetně 1. HÚ a rámcově do splnění DÚ. Podrobně vyjadřovat použití jaderných zbraní v současném plánu operace není nutné ani účelné.

Případné zásadní změny v plánu boje se ZHN nepřítele (především v jeho grafické úpravě) bylo by možné vyjádřit až do přehodnocení plánu operace jako celku.

Jak by měl tedy plán boje se ZHN nepřítele vypadat a co by měl obsahovat? Přednáška GŠ/OS z roku 1962 uvádí na tehdejší dobu jako nejvýhodnější variantu písemnou ve formě tabulek a jako přílohu k němu mapu, na které hlavní opatření boje se ZHN jsou vyjádřena graficky. Zpracování tohoto plánu vyžadovalo velmi mnoho času a často docházelo k tomu, že některá opatření byla vyjádřena jak písemně, tak graficky, což bylo zbytečné a znamenalo časové ztráty. Hlavní nedostatek je však v tom, že plán byl rozpracován na zásadě odpovědnosti daného stupně velení (prostředku) za průzkum nebo zničení jedné (nebo více) konkrétně stanovených jednotek jaderného napadení nepřítele. Nebyla dostatečně uvážena možnost, že daný prostředek se může objevit v zájmovém pásmu souseda nebo vyššího (nižšího) stupně velení. Z těchto důvodů po zkušenostech z různých frontových a armádních cvičení a z poznatků ze školení v SSSR se přistupuje ke **zpracování pouze grafického plánu s potřebnými tabulkami přímo na mapě**. Takto zpracovaný plán je přehledný, jeho zpracování vyžaduje méně času a v průběhu operace je pro svou přehlednost a jednoduchost použitelnější.

Zásadní rozdíl mezi dřívějším a současným návrhem plánu je v tom, že v současném plánu odpovědnost za ničení ZHN nepřítele stanovíme tím, že určíme prostory, ve kterých příslušní velitelé mají odpovědnost za ničení **všech** ZHN nepřítele a ne pouze za předem určený cíl.

Celkový počet objektů jaderného uskupení nepřítele před armádou včetně jeho raketových a dělostřeleckých útvarů (jednotek), skladů a zásobovacích míst a míst velení, na které je nutno plánovat úder, je velký a nelze jej reálně řešit jen raketovými vojsky a zejména ne pouze jadernými údery, i když hlavní úkoly v boji s prostředky jaderného uskupení nepřítele mají v první řadě raketové útvary a svazky armády. Přesnost a účinnost úderů s poměrně krátkou dobou přípravy, možnost širokého manévru a velká dálka střelby, staví raketová vojska do popředí mezi ostatní prostředky a umožňují jim ničit prakticky kterýkoli z nepřátelských jaderných prostředků.

Armádní prostředky (armádní raketová brigáda, přidělené letectvo, taktické vzdušné výsadky, průzkumné a diverzní skupiny atd.) jsou schopny ničit jaderné zbraně nepřítele do hloubky cca od 20 až do 120 km, tj. oddíly CORPORAL (SERGEANT), někdy i REDSTONE, skladiště jaderné munice, stanoviště velení a navedení letectva, velitelská stanoviště a zároven i taktické prostředky jaderného napadení nepřítele v prostorech soustředění.

Jaderné prostředky rozmístěné ve větší hloubce (letectvo, na letištích, sklady, skupiny REDSTONE, MATADOR, MACE) ničí prostředky velitele frontu a nebo hlavního velení.

Oddíly taktických raket a dělostřelectvo divizí ničí jaderné prostředky roz-

místěné v hloubce do 25 — 30 km, tj. taktické rakety a atomové dělostřelecké jednotky, stanoviště navedení, velitelská stanoviště atd.

Letectvo používáme zvláště na pohyblivé cíle nebo na pevné cíle, které nemají silně vybudovanou protiletectkovou ochranu. Je účelné vysílat letectvo k dokončení zničení prostředku jaderného napadení nepřítele, ničeného jaderným úderem. Letectvo je též jedním z mála soudobých prostředků, které jsou schopny nejen cíl zjistit, ale okamžitě po jeho zjištění jej ničit.

Převážnou část taktických jaderných prostředků (70 — 80 %) ničí dělostřelectvo, letectvo nebo ostatní konvenční bojové prostředky. Pouze zbývající část (20 — 30 %), která představuje důležitější, věrohodně zjištěné objekty taktického jaderného napadení nepřítele, ničíme raketovými nebo leteckými jadernými údery. To znamená, že možnosti manévru palbou vlastních prostředků vymezují pásma odpovědnosti za průzkum a ničení ZHN nepřítele co do hloubky a charakteru objektů.

Kromě tohoto rozdělení je nutné rozdělit úsilí i podél fronty. Důležitost boje se ZHN nepřítele a složitost situace vzhledem k širokým pásmům vyžaduje určovat překrytová pásma mezi sousedícími svazky a svazy. Určování těchto pásem odpovědnosti zamezuje vzniku různých nedorozumění (kdo bude daný prostředek ničit nebo kdo jej průzkumem přesně zjistí atd.). Toto opatření ujasňuje celou problematiku boje se ZHN a podstatně ji zjednodušuje.

Určování překrytových pásem a pásem odpovědnosti je zatím otázka studia a proto jí v dalším věnujeme samostatnou stať.

Dále je nutno na mapě graficky vyjádřit operační sestavu vlastních vojsk s důrazem na rozmístění raketových prostředků, vyznačit pravděpodobné prostory bojového rozmístění operačně taktických prostředků nepřítele včetně letišť s nosiči místa navedení, jsou-li známá, nebo alespoň předpokládaná. Zvláště vyjadřujeme organizaci frontového průzkumu ve prospěch armády a obdobně armády ve prospěch divizí, totéž i u palebných prostředků. Např. skupina RS REDSTONE je v pásmu odpovědnosti armády, ovšem ničit ji bude front svými prostředky. Je taková zásada, aby každý stupeň velení (front, armáda, divize) zplánoval použití svých přímo podřízených prostředků s důrazem na zásahy ve prospěch podřízených. To usnadňuje práci nejenom v přípravném období, ale hlavně v průběhu operace.

Jako podkladový materiál je účelné zhotovit na mapu tabulku s předpokládanými počty jaderných zbraní nepřítele v pásmu a to do splnění bližšího úkolu a dalšího úkolu s určením počtu objektů pro naše údery. U armády a zvláště u divize je možné tuto tabulku po zahájení operace konkretizovat přímo s označením jednotek a počtů odpalovacích zařízení. Uvedená tabulka našla své opodstatnění v průběhu boje se ZHN nepřítele, kdy slouží v každém okamžiku jako podklad k upřesňování možností nepřítele v jaderných prostředcích vzhledem k našim úderům a ke stanovení předpokladu, co můžeme ještě ze strany nepřítele očekávat.

Je účelné vyjádřit v plánu vyčlenění pohotovostních jednotek (útvárů) u raketových vojsk, dělostřelectva a letectva. Jejich počet bude v každém konkrétním případě různý a bude záviset na složení uskupení nepřítele, na očekávaném počtu jaderných prostředků, jež bude nutno ničit (které je možno v pásmu předpokládat) a také na technických možnostech samotných prostředků. V přípravě operace vyčleňujeme průměrně 2 baterie od frontové (armádní) raketové bri-

gády a po jedné baterii taktických raket u každé divize 1. sledu. Toto se řídí především počtem nezjištěných ZHN nepřítele. V průběhu operace, zvláště při přemísťování, počet pohotovostních baterií v brigádě se obvykle snižuje na jednu baterii a u divizí mohou být místo pohotovostních baterií taktických raket pohotovostní dělostřelecké oddíly (baterie). Úměrně těmto počtům se určují pohotovostní jednotky i u frontového letectva (úsilí letectva vyčleněného armádám).

Osvědčila se i přehledná tabulka průzkumných prostředků, která vyjadřuje možnosti zjištění ZHN nepřítele jednotlivými průzkumnými prostředky včetně radiotechnického a rádiového průzkumu.

Shrme-li tedy obsah plánu boje se ZHN nepřítele docházíme k závěru, že plán boje by měl být grafický a měl by obsahovat:

1. cíle a úkoly boje se ZHN nepřítele;
2. pásma odpovědnosti za organizaci průzkumu a ničení ZHN nepřítele (hloubkové i šířkové),
3. vyčlenění jednotek (útvárů) k ničení ZHN nepřítele a jejich zabezpečení potřebnou municí, vyčlenění pohotovostních jednotek;
4. přehled předpokládaných počtů ZHN nepřítele v pásmu s určením počtu objektů pro údery s jejich konkretizací u armády a divizí;
5. předpokládané prostory bojového rozmístění prostředků ZHN nepřítele s důrazem na operačně taktické;
6. jako podkladový materiál tabulku o přehledu průzkumných prostředků a jejich možnosti.

Kromě toho je nutno na mapu zakreslit nejnútnejší operační údaje vlastní i nepřítele (rozhraní, operační sestavu, hlavní rozmístění raketových útvarů a svazků, dělostřeleckých a leteckých útvarů a svazků a průzkumných jednotek a útvarů).

V souvislosti s možností zahájení a po určitou dobu i vedení operace bez použití zbraní hromadného ničení vznikají problémy jak plánovat a uskutečňovat boj se zbraněmi hromadného ničení v těchto podmínkách.

Boj s jadernými prostředky nepřítele i při zahájení a vedení operace bez použití ZHN musí být nepřetržitý. Velký význam bude mít průzkum. K boji se ZHN nepřítele v takovém případě použijeme klasické prostředky, tj. dělostřelectvo, letectvo i ostatní druhy vojsk. Na plánování i obsahu plánu boje se ZHN nepřítele se však prakticky nic nezmění.

Některé zvláštnosti však přesto nelze opomenout. Prvořadým úkolem bude včas zjistit všechny přípravy a náznaky nepřítele k použití jaderné munice (ve skladech, v místech technické přípravy hlavic, ve vykládání, zaujímání palebných postavení atd.), dále prostory rozmístění prostředků jaderného napadení nepřítele v palebných postaveních. Průzkum bude nutné zaměřit ke zjišťování technických a zabezpečujících jednotek raketových, dělostřeleckých i leteckých útvarů (svazků) nepřítele, které v tomto případě budou dočasně skladovat a převážet pravděpodobně větší množství jaderných náplní než za podmínek použití ZHN. Tuto skutečnost můžeme si vysvětlit tím, že nepřítel z důvodů maximálního časového zkrácení přechodu od tříštivotrhavých náplní k jaderným bude hledat a využívat všechny možnosti, jak tento úkol splnit. Je to otázka nejenom vlastního přechodu, ale především zabezpečení plynulosti přísunu a přípravy jaderných náplní. Nepřítel za této situace bude vytvářet větší

počet předsunutých skladů jaderné munice. Těchto opatření nepřítele bude jistě daleko více a těžko se nám je podaří všechny předem zjistit. Na průzkumu bude tedy záviset zda přechod k použití ZHN nepřítelem bude pro nás překvapením, či nikoli.

Naše možnosti k ničení zjištěných prostředků jaderného napadení nepřítele budou omezenější než v operaci při použití ZHN, zejména u raketového vojska, poněvadž účinek tříštivotrhavé náplně je ve srovnání s účinkem jaderné náplně minimální. Maximum prostředků jaderného napadení nepřítele budeme ničit až v prvním hromadném úderu tj. až po přechodu na použití zbraní hromadného ničení.

Proto boj se ZHN nepřítele v tomto případě plánujeme stejným způsobem jako s jejich použitím.

V průběhu operace bez jaderných zbraní budeme získávat stále více a přesnější zprávy. Dojde k takovému stavu, že i když budou stanovena pásma odpovědnosti, budeme v nich znát i konkrétní rozmístění prostředků jaderného napadení nepřítele a můžeme postupně určovat i odpovědnost za jejich sledování a ničení. Tím se také zdůvodňuje, že maximum těchto prostředků budeme ničit bezprostředně při přechodu na použití jaderných zbraní v 1. hromadném úderu. Na každý cíl (prostředek jaderného napadení nepřítele) můžeme tedy předem konkrétně naplánovat vlastní prostředek ničení. Jde-li o jaderné zbraně nepřítele taktického významu, budou k jejich ničení vyčleněny převážně klasické prostředky (dělostřelectvo, letectvo) a pouze v některých případech — hlavně při nebezpečí z prodlení — budou je ničit jaderné prostředky.

Jaderné zbraně nepřítele operačně taktického významu budeme ničit jadernými prostředky v první řadě raketovými. Proto i v podmínkách bez použití ZHN bude na každý tento cíl připraven úder raketou s jadernou náplní. To ovšem neznamená, že bude-li cíl tohoto druhu přesně zjištěn v operaci bez použití ZHN, nemůže být zničen. Snahou všech velitelů a štábů i v tomto případě musí být co nejrychleji zničit prostředky ZHN nepřítele ihned po jejich zjištění všemi dostupnými prostředky.

Praktická práce štábu armády (frontu) bude spočívat v tom, že určení důstojníci zpracují „Plán boje se ZHN nepřítele“ a v průběhu operace bez použití ZHN budou jej podle nových zpráv upřesňovat a doplňovat. Hlavním cílem plánu v tomto období bude zabezpečit maximální účinnost prvního hromadného úderu hlavně na prostředky jaderného napadení nepřítele. Proto období upřesňování plánu je velmi důležité a může podstatně ovlivnit další průběh operace. Po prvním hromadném úderu bude veškerá práce zaměřena k ničení nově zjištěných cílů.

METODIKA ZPRACOVÁNÍ PLÁNU BOJE SE ZHN NEPŘÍTELE

Názor, že ke zpracování plánu boje se ZHN nepřítele je nutno ve štábu armády mít zvláštní skupinu (která jiné úkoly neplní) je mylný a neodpovídá praxi v našich štábech.

Plánované boje se ZHN nepřítele není záležitostí nově vytvářené skupiny pracovníků štábu armády, ale hlavní otázky boje se ZHN musí řešit velitel (náčelník štábu) armády. Určení příslušníci štábu rozhodnutí velitele nebo NŠ konkretizují a zakotvují v plánu. Stálou skupinu není nutné vytvářet. Představitelé ostatních složek (oddělení) štábu se zúčastní plánování boje se ZHN nepřítele v době,

kdy se upřesňují úkoly k průzkumu a ničení ZHN nepřítele a rozdělují cíle mezi jednotlivé vykonavatele. K zabezpečení hladkého průběhu plánování je účelné na jednotlivých složkách (odděleních) štábu armády určit předem jednoho důstojníka, který však kromě boje se ZHN nepřítele bude plnit jiné úkoly na složce.

Možný postup a metodika práce štábu při plánování boje se ZHN nepřítele:

a) v přípravném období:

Ihned po schválení rozhodnutí velitelem přistoupí štáb k vlastnímu zpracování plánu boje se ZHN nepřítele. Na připravenou mapu (1 : 500 000 u štábu frontu a 1 : 200 000 u štábu armády) zakreslí důstojník zpravodajské správy (oddělení průzkumu) upřesněné údaje o nepříteli, tj. jeho pravděpodobnou sestavu, předpokládané prostory palebných postavení prostředků ZHN, místa velení a navedení, a prostory rozmístění vlastních průzkumných prostředků. K mapě přiloží tabulku počtů a jednotek zbraní hromadného ničení nepřítele s kterými se front (armáda) může v průběhu operace setkat. U nejdůležitějších cílů vyjádří stručně organizaci průzkumu (co, kdy a kde bude daný objekt zjišťovat, upřeshňovat atd.).

Důstojník štábu raketového vojska a dělostřelectva zakreslí schválenou sestavu raketových vojsk a dělostřelectva a upřesní vyčleněné pohotovostní jednotky (útvary) a počty vyčleněné jaderné i klasické munice k ničení ZHN nepřítele. Totéž zakreslí i představitel štábu letectva.

Vzhledem k rozmístění vlastních prostředků a možnostem jejich dálky střelby (doletu) určí zpracovatel pásma odpovědnosti za ničení ZHN nepřítele (do hloubky i do šířky) podle uvedených zásad. Důstojník operační správy frontu (operačního oddělení armády) vyjádří potom tato pásma graficky na mapě. Nakonec si zpracovatelé upřesní základní otázky součinnosti při boji se ZHN nepřítele, které jsou podkladem pro organizaci součinnosti velitelem frontu (armády). Tím je prakticky celý plán hotov. Plán podepisuje náčelník štábu frontu (armády), náčelník raketového vojska a dělostřelectva, velitel letectva, náčelník zpravodajské správy (oddělení průzkumu) a schvaluje velitel frontu (armády).

Zkušenosti ukázaly, že je zbytečné zpracovávat rozsáhlé písemné dokumenty (výpisy z plánu boje, nařízení apod.), ale že stačí vydat pouze ústní pokyny nebo šifrovkou seznámit podřízené štáby s potřebnými údaji plánu boje se ZHN frontu (armády). Potřebné údaje vydáme podřízeným štábům ihned po schválení rozhodnutí velitelem frontu (armády), aby mohly včas a reálně plánovat.

Pokyny (šifrovka) mohou obsahovat:

- nejpravděpodobnější prostory bojového rozmístění prostředků ZHN nepřítele v pásmu podřízené armády (svazku),
- pásma odpovědnosti za ničení ZHN nepřítele (do hloubky i do šířky) pro podřízené armády (svazky) s důrazem na překrytová pásma se sousedy a odpovědnost,
- hlavní úsilí průzkumu podřízených štábů,
- úkoly průzkumných prostředků a prostředků k ničení ZHN nepřítele nadřízeného velitele ve prospěch podřízených,
- pohotovostní jednotky (útvary),
- předpokládané orientační množství jaderné munice pro boj se ZHN nepřítele po jednotlivých údobích operace.

b) V průběhu operace.

Podstata činnosti v tomto období spočívá hlavně ve sladění práce a rychlosti vyhodnocování průzkumných zpráv, přípravě podkladů pro rozhodnutí a jejich předání k vykonavatelům. V tomto období obzvlášť vyniká důležitost průzkumu. Úspěch boje se ZHN nepřítele přímo závisí především na charakteru a účinnosti průzkumných opatření. V této fázi se zpracovaný plán prakticky uvádí v život. Důstojník zpravodajské správy neustále upřesňuje údaje o cílech nepřítele, zatímco ostatní funkcionáři (RVD, let., operátor) sledují reálnost a vhodnost plánovaných opatření k dané situaci.

Ukáže-li se, že plánem stanovená opatření jsou v dané situaci nereálná — změní se. Zkušenosti však ukazují, že při promyšleném plánu bude těchto změn minimum a nebo budou nepatrné. Ve většině případů půjde o upřesnění plánovaných opatření.

Za současného materiálního a technického vybavení štábů je účelné, aby představitelé štábů RVD, letectva a průzkumu byli v průběhu operace (boje) pohromadě a za řízení důstojníka operační správy (operačního odd.) společně připravovali návrhy na řešení vzniklé situace. Jakmile tyto návrhy schválí velitel, předají potřebné podklady co nejrychleji vykonavatelům. Tento způsob a tato metodika práce se na štábu frontu zatím plně osvědčily a samostatné pracoviště typu „Václav“ těmto podmínkám plně vyhovuje.

Důležitým momentem v plánování boje se ZHN nepřítele je vzájemná sladění všech opatření a upřesnění součinnostních otázek mezi vykonavatelí hlavně v odpovědnosti za zničení ZHN v průběhu operace. Určování překrytových pásem mezi sousedícími svazky a svazy vyžaduje dokonalé organizace součinnosti jak v otázkách průzkumu, tak při ničení ZHN nepřítele v těchto pásmech. Tyto otázky včas promyšlené a připravené jsou jedním z bodů organizace součinnosti. Konkrétně půjde o součinnost letectva a raketových vojsk při ničení operačně taktických prostředků nepřítele, stanovení signálu (smluvených znamení) mezi sousedícími svazy (svazky) při ničení ZHN v překrytových pásmech, stanovení hranice odpovědnosti za ničení ZHN nepřítele do hloubky v průběhu operace, zásady spojení a velení raketovým vojskům atd.

ORGANIZACE BOJE SE ZHN NEPŘÍTELE

Při organizaci boje s jadernými prostředky nepřítele je velmi důležitá příprava úderů v krátkých lhůtách. Srovnáme-li doby pobytu prostředků ZHN nepřítele v palebných postaveních (od 30 minut do 2 — 3 hodin u stávajících typů a 10 — 15 minut — 1 hodina u nově vyvíjených a zaváděných typů jako SERGEANT, PERSHING atd.) s dobou, potřebnou k přípravě a uskutečnění úderů našich raketových prostředků, dojdeme k závěru, že:

— v řadě případů naše raketová vojska a dělostřelectvo časově nezajišťují zničení prostředků ZHN nepřítele v palebném postavení (SERGEANT, LITTLE JOHN, H-203,2 mm atd.) a že je třeba dále zkracovat dobu potřebnou na přípravu k palbě,

— je nutné ničit prostředky ZHN nepřítele ještě před zaujetím palebných postavení,

— bude účelné vyvíjet takové prostředky, které by si cíl zjistily a ihned ničily,

— pohotovostní jednotky bude nutno pravidelně doplňovat, vyměňovat a vyčleňovat jich dostatečný počet.

To však ještě zdaleka neřeší situaci. V současné době je největší problém v rychlosti a přesnosti zjišťování průzkumných údajů o ZHN nepříteli včetně souřadnic cílů, jejich vyhodnocení a předání štábu a vykonavatelům, což závisí na vycvičenosti průzkumníků a technických možnostech průzkumných prostředků.

V současné době zatím některé typy letounů jsou schopny cíl zjistit a také zničit.

Úkolem štábů je údaje průzkumu co nejrychleji vyhodnotit a připravit veliteli podklady pro rozhodnutí k úderu. Tomu zatím nejlépe vyhovuje společné pracoviště velitele, kde funkcionáři RVD, let. průzk., operátor) připraví návrh rozhodnutí a po jeho schválení velitelem předávají ihned rozkazy cestou svých štábů k vykonavatelům.

Na cvičení SPUTNIK se dobře osvědčilo mechanické světelné tablo, pomocí něhož veškeré podklady pro rozhodnutí byli veliteli frontu předávány světelnými signály přímo na pracoviště a jeho rozhodnutí bylo předáno zpět na pracoviště skupiny, která návrh připravila. Tím se podstatně zkrátil čas potřebný k ústnímu návrhu. Tato pomůcka se dále zlepšuje s cílem zavést novou její obměnu na hlavní pracoviště štábu u všech armád a frontu již koncem tohoto roku.

O jaderném úderu rozhoduje jednoznačně velitel (v jeho nepřítomnosti NŠ). Jedině tak je možné docílit objektivního a reálného zhodnocení situace a vyloučit jakékoli pokusy o subjektivní řešení situace. Z těchto, a ještě z jiných důvodů, je návrh některých soudruhů na změnu systému součinnosti systémem podřízenosti nereálný a nepomáhá řešit situaci, ale naopak ji ztěžuje. Navrhovaný způsob by rozhodně nebyl v současné době použitelný a nemohl by v žádném případě nahradit způsob velení palebným prostředkům ze společného pracoviště velitele, což při současném technickém vybavení štábu je nejrychlejší.

Hlavním problémem zatím zůstává rychlost předávání a vyhodnocování průzkumných zpráv a jejich věrohodnost. V tomto směru bude nutné hledat nové formy a způsoby, jak dosavadní stav zlepšit.

URČOVÁNÍ PŘEKRYTOVÝCH PÁSEM A PÁSEM ODPOVĚDNOSTI ZA NIČENÍ ZHN NEPŘÍTELE U JEDNOTLIVÝCH STUPŇŮ VELENÍ

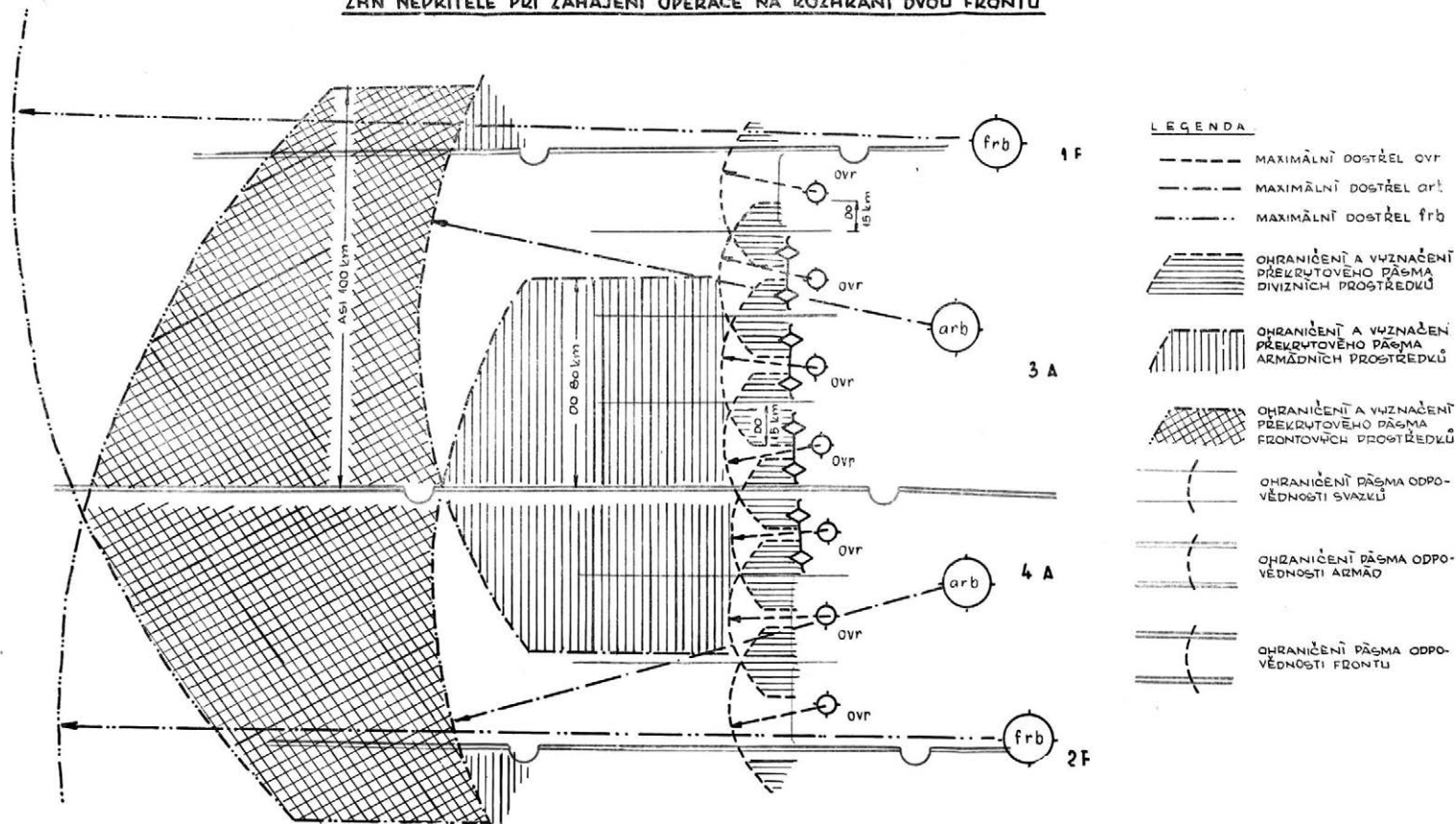
Při plánování boje se ZHN nepříteli přechází se na zásadu odpovědnosti jednotlivých stupňů velení za jejich zničení v předem stanoveném prostoru.

Vyřešit tento problém je celkem jednoduché při zahájení operace do doby, než se začnou jednotlivé prostředky, určené k boji se ZHN přesunovat.

Vzhledem k tomu, že maximální dosah k ničení ZHN nepříteli na jednotlivých stupních velení mají raketová vojska, je výhodné stanovit jako zadní hranici odpovědnosti čáru maximálního dostřelu raketového útvaru nebo svazku (viz příloha 1).

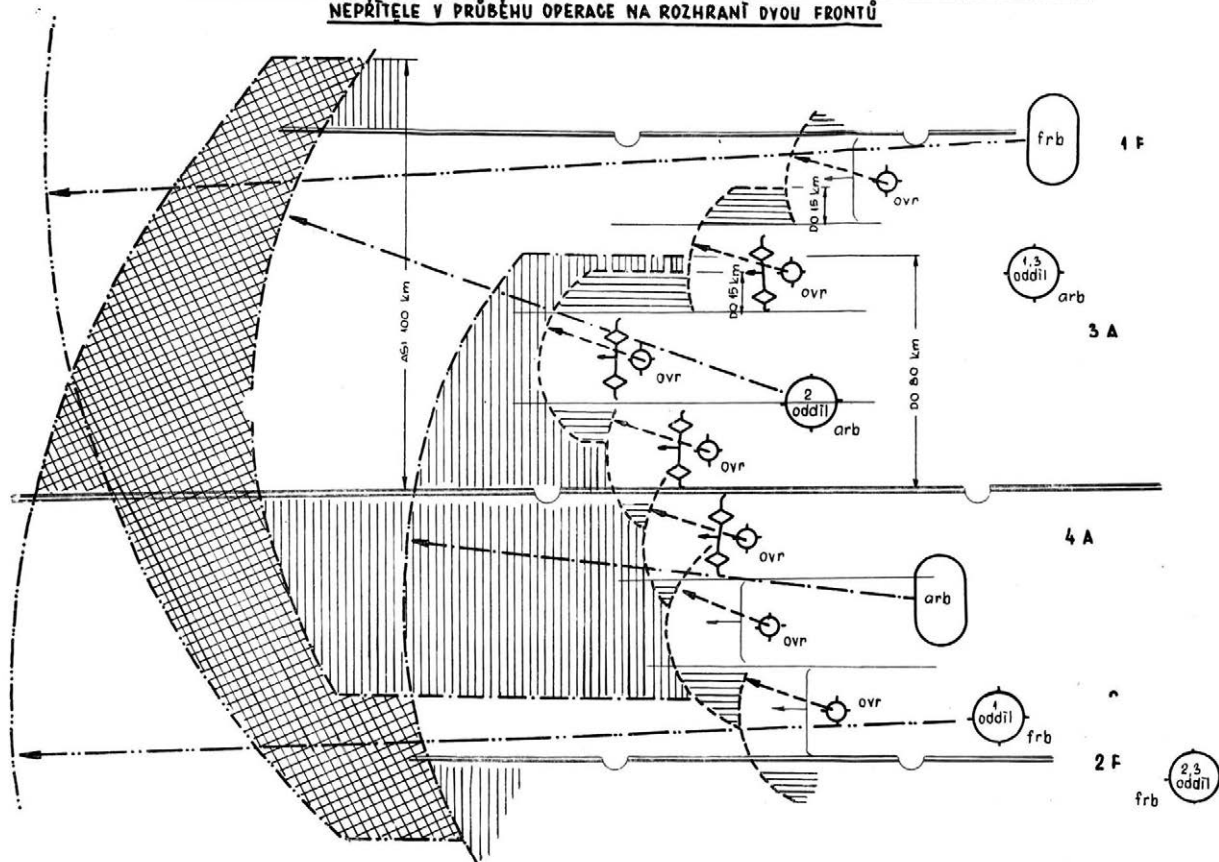
Tím jsou stanovena pásma odpovědnosti u svazků na hloubku dostřelu oddílů vojskových raket, u armád armádní raketové brigády a u frontu raketové brigády.

MOŽNÁ VARIANTA PŘEKRYTOVÝCH PÁSEM A PÁSEM ODPOVĚDNOSTI RAKETOVÝCH VOJSK ZA ZNIČENÍ
ZHN NEPŘÍTELE PŘI ZAHÁJENÍ OPERACE NA ROZHRANÍ DVOU FRONTŮ

**MOŽNÁ VARIANTA PŘEKRYTOVÝCH PÁSEM A PÁSEM ODPOVĚDNOSTI RAKETOVÝCH VOJSK ZA NIČENÍ ZHN
NEPŘÍTELE V PRŮBĚHU OPERACE NA ROZHRANÍ DVOU FRONTŮ**

PŘÍLOHA 2

Hranice pásma odpovědnosti za ničení je současně i hranicí pásma odpovědnosti za průzkum ZHN na daném velitelském stupni. Jakmile velitel zjistí cíl ve svém pásmu, okamžitě jej ničí svými prostředky.

Složitější situace nastane po zahájení operace v době, kdy se začínají jednotlivé prostředky přesunovat. Zde hraje důležitou roli nutnost přesunovat armádní, resp. frontovou raketovou brigádu po částech, aby byla zabezpečena nepřetržitost pokrytí pásma odpovědnosti.

Jakmile dosáhne přesunovaný oddíl nového prostoru bojového rozmístění, posune se i čára, ohraničující pásmo odpovědnosti na hranici maximálního dostřelu tohoto oddílu.

Změna těchto pásem však ovlivní odpovědnost nadřízeného velitelství. Proto je velmi důležité včas informovat nadřízený stupeň velení o zahájení přesunu, o novém prostoru bojového rozmístění a především o skutečné době jeho zaujetí. Jen tak bude možné zabezpečit nepřetržitý průzkum a ničení prostředků jaderného napadení nepřítele v celém pásmu a na celou zájmovou hloubku daného stupně velení.

I když schéma znázorňuje možné varianty u raketového vojska, není možné při boji se ZHN zapomínat na letectvo, které v současné době je prakticky jediným prostředkem, schopným v nejkratším čase po zjištění cíle jej i zničit.

Pásma činnosti letectva při boji se ZHN nepřítele budou se shodovat s uvedenými pásmy odpovědnosti. Úkolem frontového letectva bude průzkum a ničení od čáry dostřelu arb do čáry dostřelu frb, obdobně letectva, přiděleného armádám, od čáry dostřelu ovr do čáry dostřelu arb. Velitel rozhoduje o tom, kdo který cíl bude ničit. O sporných případech na hranicích dostřelu rozhoduje nadřízený. Možnou variantu pásem odpovědnosti v průběhu operace uvádí **příloha 2**.

Soudobý způsob vedení operace a boje (široká útočná pásma, složité situace na jednotlivých směrech apod.) vyžaduje, aby za každé situace bylo zabezpečeno ničit prostředky jaderného napadení nepřítele i v mezerách mezi jednotlivými svazky.

Proto se začíná uvádět v život myšlenka tzv. **překrytových pásem**, která by ve složité situaci nebo i v situaci, kdy velitel v pásmu odpovědnosti nebude moci úkol splnit, zabezpečovala rychle zničit zjištěný prostředek (viz **příloha 1 a 2**).

Nejvýhodnější je, aby šířka těchto pásem dosahovala maximálně do poloviny dálky střelby organických prostředků na daném velitelském stupni (to je u svazků 10 — 15 km, u armád do 80 km, u frontu 100 — 150 km). Jejich hloubku bude opět určovat (jako u pásem odpovědnosti) maximální dostřel podřízeného organického raketového svazku (útvary).

Tento způsob zabezpečení styků bude vyžadovat od velitelů a štábů velmi podrobnou součinnost a nepřetržité spojení se sousedy. Při plánování operace bude výhodné předem stanovit, kolik jaderné munice (leteckých vzletů) vyčlení sousedě k zabezpečení vzájemného styku. K úderu do pásma souseda dojde zpravidla na vyžádání a někdy i na rozkaz nadřízeného velitele. Tento úkol nebude ani zdaleka tak jednoduchý jak na první pohled vypadá.

Tuto stať o určování překrytových pásem bude nutné ještě dále rozpracovávat a především vyzkoušet na cvičeních, než bude možné udělat k ní konečný závěr.